

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Pia Jakobsson

2025-03-13

Svar på remiss av SOU, Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) (Dnr KS2025/0609-2)

Sammanfattning

Kungälv kommun har inbjudits att svara på en remiss om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20).

Syftet med uppdraget är att motverka felaktiga utbetalningar och välfärdsbrottslighet. Utredningen gäller utbetalningar från kommuner och regioner och består av två delar. Den ena delen handlar om att kartlägga felaktiga kommunala utbetalningar inom vissa särskilt angivna utbetalningsslag, och den andra delen om att föreslå en kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Förvaltningen är positiv till insatser för att motverka felaktiga utbetalningar men ställer sig i likhet med SKR frågande till delar av förslaget. Förvaltningens förslag till beslut är att Kungälv kommun har tagit del av remissen och ställer sig bakom SKR:s synpunkter som skickats in till Finansdepartementet.

Juridisk bedömning

Att svara på remisser är en del av det kommunala uppdraget och någon separat juridiskt bedömning från kommunen gällande förslagen bedöms inte nödvändig i Kungälv kommuns svar.

Innan regeringen tar ställning till ett förslag skickas det på remiss till berörda myndigheter, organisationer, kommuner och andra intressenter. Regeringen vill veta vad de som berörs tycker och vilket stöd som förslaget har. Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remisser. För kommunernas del finns inte den skyldigheten, utan det är frivilligt att svara.

Förvaltningens bedömning

Kungälv kommun har inbjudits att svara på en remiss om kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20). Remissen inkom till kommunen den 3 mars 2025 och svar på remissen ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 20 maj 2025.

I utredningen lämnas tre alternativa författningsförslag till kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet, varav två förslag (författningsförslag 1 och 2) är fullständiga förslag. Det tredje förslaget läggs för att fungera som ett underlag inför fortsatt utredningsarbete. Författningsförslag 1 avser den anslutning som utredningen menar bör genomföras initialt. Förslaget innebär att det sker en obligatorisk anslutning av samtliga kommuners och regioners utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Anslutning ska ske till både systemet med transaktionskonto och till verksamheten för dataanalys och granskning. Anslutningen till verksamheten för dataanalys och granskning innebär att det införs uppgiftsskyldigheter för Utbetalningsmyndigheten och kommuner respektive regioner.

När det gäller anslutningen till transaktionskontosystemet förordar att uppgifter om de kommunala utbetalningarna endast ska registreras i systemet, till skillnad från de statliga utbetalningarna som ska administreras i systemet. Utifrån Utbetalningsmyndighetens indelning av systemet ser de framför sig att det innebär en anslutning till delarna medborgargränssnitt och bankkontoregister, men inte till betalningsförmedlingen). Det innebär att kommunala utbetalningar av ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd kommer att synas i den sammanställning över offentliga utbetalningar som den enskilde kan ta del av hos Utbetalningsmyndigheten och att kommuner och regioner kan använda sig av det register över bankkonton som byggs upp inom myndigheten. Utbetalningsmyndigheten kommer dock inte att ta över betalningsansvaret för de kommunala utbetalningarna, utan det ligger kvar hos respektive kommun och region. Anslutningen till systemet med transaktionskonto innebär att det införs uppgiftsskyldigheter för kommuner och regioner.

Enligt författningsförslag 2 sker en anslutning endast till verksamheten för dataanalys och granskning. I denna del är anslutningen identisk med författningsförslag 1.

Författningsförslag 3 innebär att det sker en obligatorisk anslutning av samtliga kommuner och regioner, och av samtliga kommunala utbetalningar som omfattas av vårt uppdrag, det vill säga ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd, samt utbetalningar till huvudmän enligt skollagen (2010:800) och till privata utförare som har hand om skötseln av en kommunal angelägenhet som genom avtal har lämnats över med stöd av kommunallagen (2017:725). Förslaget innehåller en anslutning endast till systemet med transaktionskonto (till delarna medborgargränssnitt och bankkontoregister).

Sveriges kommuner och regioner (SKR) lyfter fram att de delar utredningens uppfattning att de felaktiga utbetalningarna från kommunsektorn kommer att fortsätta och även öka om inte kommuner och regioner ges bättre förutsättningar att motverka felaktigheterna. SKR är dock inte eniga om att enbart tvångsanslutning till Utbetalningsmyndigheten kommer att lösa problemen.

SKR framför också att en utredning om enbart rättsliga förutsättningar inte ensamt kan ligga till grund för tvångsanslutning av samtliga kommuner och regioner till en nystartad myndighet. Anslutningen måste ske inom begränsade områden och utifrån ett antal ytterligare utredningar om faktiska förutsättningar. Ytterligare utredningar behöver genomföras för att säkerställa att det finns faktiska förutsättningar för anslutning bland annat avseende:

- Finansiering inklusive kostnad anslutning i förhållande till minskade kostnader för felaktiga utbetalningar
- Lagstadgat krav på återkoppling på underrättelser
- Behov av digital infrastruktur
- Statistik och uppgiftslämnarbörda

Förvaltningen är positiv till insatser för att motverka felaktiga utbetalningar men bedömningen är att SKR:s synpunkter på utredningen är rimliga.

Förvaltningen föreslår att förslaget till beslut är att Kungälv kommun har tagit del av remissen och ställer sig bakom SKR:s synpunkter som skickats in till Finansdepartementet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet är i linje med kommunfullmäktiges strategiska mål om att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet har ingen tydlig koppling till målen i agenda 2030 och förslagen bedöms ha ingen eller liten betydelse för klimat och miljö.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har ingen tydlig koppling till något av kommunens styrdokument.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

I utredningen framkommer bland annat: "att författningsförslag som läggs fram har delvis olika konsekvenser för enskilda. Inledningsvis kan konstateras att själva utbetalningen av de kommunala utbetalningarna inte kommer att förändras. Förslaget om anslutning till systemet med transaktionskonto innebär i stället att enskilda, såväl fysiska som juridiska personer, kan se sina utbetalningar i medborgargränssnittet och att kommuner och regioner kan dra nytta av bankkontoregistrets fördelar. Anslutningen till dataanalys och granskning innebär att Utbetalningsmyndigheten får tillgång till information, men det medför inga praktiska förändringar för enskilda.

Vid en anslutning till systemet med transaktionskonto kommer en viss förenkling att ske för enskilda genom att de får ytterligare en kanal dit de kan lämna bankkontonummer som därefter kan användas av samtliga anslutna aktörer och av Utbetalningsmyndigheten.

Anslutningen till verksamheten för dataanalys och granskning leder inte till några direkta praktiska konsekvenser för enskilda. Förslagen påverkar däremot enskildas integritet genom att en stor mängd personuppgifter från flera olika källor kommer att behandlas av Utbetalningsmyndigheten. Det är dock i regel fråga om uppgifter som inte är särskilt känsliga var för sig, men en sambearbetning av uppgifter ur olika register och datasamlingar kan innebära att Utbetalningsmyndigheten får tillgång till en mer omfattande bild av den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden."

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslaget till beslut bedöms inte ha någon påverkan på arbetsbelastningen, arbetsmiljön eller personella resurser i Kungälv kommun.

Ekonomisk bedömning

Förslaget till beslut innebär ingen kostnad för kommunen.

Förslag till beslut

Kungälv kommun har tagit del av remissen av Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet (SOU 2025:20) och ställer sig bakom SKR:s synpunkter som skickats in till Finansdepartementet.

Linda Nygren
Kommundirektör

Pia Jakobsson
Ekonomichef

Expedieras till: fi.remissvar@regeringskansliet.se med kopia till fi.ofa.k.remisser@regeringskansliet.se
(Ange dnr Fi2025/00415)

För kännedom till: Pia Jakobsson